

ישראל שולטים למעלה ולמטה **את כל אשר עשה ישראל לאמורי.**
אשר עשה ישראל מיבעי ליה, מאי את כל הייה צריך לומר
 אשר עשה ישראל ומה בא לרבות בתיבות "את כל". **לאסגאה עילא ותתא**
 אלא הוא בא לרבות מה שעשו להם למעלה ולמטה, **עילא, דאפילו**
משלטניהון רברבין ושלטנין דלעילא למעלה הפילו את השרים
 והשליטים שלמעלה משילטונם. **ואפילו משלטניהון רברבנין**
ושלטנין דלתתא וכן הפילו למטה את הגדולים והשליטים שלהם. **ועל דא**
את כל אשר עשה ולכן אמר את כל אשר עשה. **ועל דא פי רב**
הוא ולכן אמרו כי רב הוא, **באתר דרב בוכרא קדישא, דכתוב**
 כי במקום שהיה עשוי שהיה רב עתה עומדים עם ישראל שהם בכור הקדוש שכתוב עליהם
 (שמות ד) **בני בכורי ישראל.**

כשהוסרה קליפת עשיו נתגלה יעקב שהוא העיקר

ואי תימא דקדשא בריד הוא בעא הכי, ולא מן דינא
 ואם תאמר שהקב"ה רצה שיהיו ישראל בחינת בכור ואין זה כך מן הדין. **תא**
חזי בא וראה, **עשו קליפה הוה, וסטרא אחרא הוה** עשיו היה
 בחינת הקליפה של הפרי והיה סטרא אחרא. **ביון** (דף קפ"ה ע"ב) **דנפק קליפה**
ואתעבר, הא מוחא שכיתה (שפחה) וכמו בכל פרי כשמוציאים את
 הקליפה אז מתגלה המוח הפנימי שהוא העיקר כך כשהוסרה קליפת עשיו נתגלה יעקב
 שהוא העיקר, **ערלה קדמאה קאי לבר. ברית איהו** (ס"א רב

וְיִקְרָא מִכָּלֵא, וְאִיהוּ אֶתְנַלִּי לְבָתָר וכן הוא בערלה
 המתגלית ראשונה אבל כאשר כורתים אותה אז מתגלה הברית שהגן העיקר שהוא עליון
 ומכובד מהכל ואע"פ שהיא מתגלית אחרונה היא העיקר וכך עשיו אע"פ שנתגלה ראשון
 אין הוא העיקר אלא ישראל שהם תכלית הבריאה.

כל מעשיו של האדם רשומים לפני הקב"ה שהוא הדיין הזן את האדם
וַיֹּאמֶר מוֹאָב אֶל זַקְנֵי מִדְיָן עֲתָה יִלְחָכוּ וְגו'. (במדבר כב)
רַבִּי חֵיִיא פָתַח, (זכריה ג) **וַיֵּרְאֵנִי אֶת יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן**
הַגָּדוֹל עוֹמֵד לִפְנֵי מַלְאָךְ יְהוָה והשטן עומד על ימינו לשטנו וְגו'.
כִּמָּה אֵית לֵיהּ לְבַר נָשׁ, לְאַסְתַּמְרָא אֹרְחֵי בְּהַאי
עֲלֵמָא, וְלִמְתָךְ בְּאַרְחַ קְשׁוּט כמה יש לו לאדם לשמור את דרכיו בזה
 העולם וללכת בדרך האמת. **בְּגִין דְּכָל עוֹבְדֵי דְּבַר נָשׁ פְּתִיבִין**
קַיִימִי מִלְּפָא, וְרִשְׁיִמִין קַמֵּיהּ, וּפְלָהוּ בְּמִנְיָנָא לפי שכל מעשיו
 של האדם כתובים לפני השי"ת ורשומים לפניו וכולם במנין ומספר. **נְטוּרֵי תְרַעֵי**
קַיִימִין וְסִהְדִין, קַיִימִי וְתַבְּעֵי דִּינָא תְרִיסִין [10] שומרי השערים
 הם המלאכים השומרים את האדם עומדים ומעידים עליו ועומדים ומבקשים דין צדק.
וְדִינָא קַיִימָא לְקַבְּלָא סִהְדוּתָא והדיין הוא הקב"ה עומד ומקבל
 העדויות על מעשיו של האדם, **וְאִינוּן דְּטַעְנוּ טַעְנָתָא מְרַחְשָׁן** ואותם

[10] בדפוסים ראשונים כתוב דינא "תריצין" צדיקים" פתגמין תריצין.
 והיינו צדק וכמו שמתרגם הכתוב על "דברי

הטוענים הטענות על האדם מתלחשים ביניהם **וְלֹא יָדִיעַ אֵי יַהֲבוּן מִיִּמֵּנָא, וְאֵם יִשְׁמְאַלֹּון מִשְׁמַאלָא** ואינם יודעים אם הדין יוכרע לימין ואז כולם יצטרכו ללכת לימין ומלאך רע עונה אמן בעל כרחו או ח"ו לשמאל ומלאך טוב עונה אמן בעל כרחו.

על ידי מעשיו של האדם הוא מעורר עליו כח הדין

דְּהָא פִּד רוּחֵי בְּנֵי נְשָׂא נִפְקֵי מֵהַאי עֲלָמָא שהרי כאשר רוחות בני אדם יוצאות מהעולם הזה, **כַּמָּה אֵינֹון מְקַטְרְגִין דְּקַיִמִין קַפְיִיהוּ** כמה מקטרגים עומדים עליהם, **וְכַרְוִזִין נִפְקִין הֵן לְטַב הֵן לְבִישׁ, כְּפֹום מַה דְּנִפְיָק מִן דִּינָא** וכרוזין הן לטוב הן לרע לפי מה שעלה בדינו של אותו האדם. **דְּתַנְיָא שְׁשִׁינוּ, בְּכַמָּה דִּינִין אֲתִדָּן בְּר נְשָׁ בְּהַאי עֲלָמָא, בֵּין בְּחֵייוֹי, בֵּין לְבַתָּר** בכמה דינים נידון האדם בין בחייו בין לאחר מותו. **דְּהָא פִּל מְלוּי בְּדִינָא אֵינֹון** כי כל דבריו של האדם הם בדין כי על ידי מעשיו הוא מעורר עליו כח הדין. **וְקוּדְשָׁא בְּרִידְהוּ הוּא תְּדִיר בְּרַחֲמֵנוּ, וְרַחֲמוּי עַל כְּלָא, וְלֹא בְּעֵי לְדִינָא בְּנֵי נְשָׂא כְּפֹום עוֹבְדֵיהוֹן** והקב"ה תמיד ברחמים ורחמיו על כולם ואינו רוצה לדון את האדם לפי מעשיו, **דְּהֵכִי אָמַר דָּוִד שֶׁכָּךְ אָמַר דוּד הַמֶּלֶךְ ע"ה,** (תהלים קל) **אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְהִי אֲדֹנָי מִי יַעֲמוּד. הֲכֵא אֵית לְאַסְתַּכְּלָא** ויש להתבונן בפסוק זה, **בֵּינֹון דְּאָמַר אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמַר**

י"ה, אַמַּאי יְהוָה (ד"א אַדְנִי) כיון שאמר אם עוונות תשמור "יה" למה חזר לומר

ה' מי יעמוד ולמה הוסיף שוב שם אדנות.

דוד המלך הזכיר שלוש מדרגות של רחמים מדרגת או"א דבריאה ועליהם דיקנא דא"א ועליהם בינה

אַלֵּא, תִּלְתּוֹת דְּרָגִין דְּרַחֲמֵי אֲדָכְרָ דְּדוּד הַכָּא אלא הביאור הוא

כי שלש מדרגות של רחמים הזכיר כאן דוד המלך. **אִם עֲוֹנוֹת**

תִּשְׁמֹר יְהוָה, אִם חוֹבִין סָגִיאוּ, עַד דְּסִלְקִין לְעֵילָא לְגַבֵּי

אָבָא וְאִמָּא אם החטאים רבו כל כך עד שעלו למעלה לאו"א דבריאה הנקראים י"ה

ואינם יכולים לכפר העוונות, **הָא יְהוָה (ד"א אַדְנִי) דְּאִיהוּ רַחֲמֵי** הרי שם

אדנ"י שהוא בחינת דיקנא דאריך דבריאה הוא יכפר העוונות. **וְאִי שְׂמָא דָּא,**

אָה עַל גַּב דְּאִיהוּ רַחֲמֵי, יתְעַר בְּדִינָא וְכַל דְּרָגִין

אִסְתַּיְמוּ בְּדִינָא ואם גם שם זה אע"פ שהוא רחמים יתעורר בדין וכל המדרגות

נסתמו בדין ואינם נמתקים, **דְּרָגָא תְּדָא אֵית דְּנַהֲדֵר לְגַבֵּיהּ, דְּכַל**

אִסְוֹתִין מִינַה נְפָקִין אִיהוּ יְחוּס עֲלֵן, יש מדרגה אחת שאנו יכולים

לחזור אליה שכל הרפואות יוצאות ממנה והוא ירחם עלינו, **וּמָאן אִיהוּ** ומי היא

מדריגה זו, **מִי** היא בינה דאצילות הנקראת מי גימטריא נ' שערי בינה. **מִי יַעֲמוּד**

וְדָאִי כי בחינה זו ודאי יעמוד לנו למתק הדינים ולכפר עוונותינו וממנה תבא הרפואה

כמו שכתוב. **מִי יִרְפָּא לָךְ.** (בְּמָה דְּאֵת אָמַר (איכה ב') פִּי־גְדוֹל פִּים שִׁבְרָךְ מִי

יִרְפָּא־לָךְ) **וְעַל דָּא יְהוָה יְהוָה (ד"א אַדְנִי) אִי אֵלִין שְׂמָהֵן יִסְתַּמוּן**